सोनाली पांढरे व इतर विरुध्द अतुल पांढरे

आदेश निशाणी क्र.०५.

अर्जदाराने फौजदारी प्रक्रीया संहितेचे कलम १२५ नुसार प्रस्तुतचा अर्ज निकाल लागेपर्यंत गैरअर्जदाराकडुन अर्जदार क्र. १ हिस दरमहा रक्कम रुपये पंधरा हजार व अर्जदार क्र. २ व ३ यांना प्रतिमहा प्रत्येकी रक्कम रुपये दहा हजार अर्ज दाखल तारखेपासुन अंतरिम पोटगी मिळण्याकरीता दाखल केला आहे.

०२. अर्जदाराचे असे कथन आहे की, अर्जदार क्र. १ चा विवाह गैरअर्जदारासोबत हिंदु धर्म रितीरिवाजाप्रमाणे दिनांक १४.०३.२००९ मध्ये वालुर ता. सेलु जि. परभणी येथे अर्जदाराच्या आई–वडीलांनी मोठ्या थाटामाटात करुन दिला. उभयतांना लग्न संबंधातुन तीन अपत्य दोन मुले अभिषेक व विशाल आणि एक मुलगी कोमल असे प्राप्त झाले व अर्जदार क्र. १ व गैरअर्जदार यांचे लग्न संबंध आजही कायम आहेत.

०३. अर्जदाराचे पुढे असे कथन आहे की, लग्नानंतर ती गैरअर्जदारासोबत सासरी वालुर येथे नांदावयास गेली. लग्नानंतर अर्जदार क्र. १ हिला सुरुवातीचे काही वर्षे बरे नांदवले. त्यानंतर गैरअर्जदार हा दारुच्या व्यसनी जाऊन त्याने अर्जदारासोबत क्षुल्लक–क्षुल्लक कारणावरुन जसे की, घरातील नेहमीचे भांडे, स्वयंपाक, घरातील साफसफाई व इतर बाबींवरुन अर्जदारास शारीरीक व मानसिक त्रास देऊ लागला. अर्जदाराने त्यास त्रास देण्याचे कारण विचारले असता त्याने अर्जदाराचे वडीलांकडुन पैशाची अपेक्षा असल्याचे बोलुन दाखविले. तसेच अर्जदारास माहेरावरुन तीन लाख रुपये शेतामध्ये नवीन विहीर पाडण्याकरीता घेऊन येण्याची मागणी केली. तसेच अर्जदाराचा मोठा मुलगा अभिषेक हा जन्मत: अपंग असुन तो अपंग का झाला व तो अपंग होण्यास अर्जदार जबाबदार असल्याने असे माणुन तिचा सतत शारीरीक व मानसिक त्रास दिलेला आहे. तसेच गैरअर्जदार हा दारु पिवुन सतत अर्जदारांना रात्री अपरात्री घराबाहेर हाकलुन देत असत व उपाशी पोटी ठेवुन मारहाण करीत असत व घाण–घाण शिवीगाळ करुन अर्जदाराचा मानसिक व शारीरीक व भावनिक छळ करीत असत. तसेच अर्जदारांना वाटेल तेंव्हा घराबाहेर काढुन माहेरी जाण्यास सांगत असत. त्यामुळे अर्जदाराला तिच्या मुलाबाळासह माहेरी राहण्यास भाग पाडलेले आहे.

०४. अर्जदाराचे पुढे असे कथन आहे की, सन २०२४ मधील नागपंचमी सणाचे अगोदर गैरअर्जदारांनी अर्जदारास अतिशय अमानुषपणे मारहाण केली व उपाशीपोटी ठेवले त्यामुळे तिला सदरचा त्रास असह्य झाल्याने तिची बहिण व इतर माहेरच्या नातेवाईकांना पैशाच्या कारणावरुन गैरअर्जदार हा त्रास देत असल्याबाबत कळविले असता त्यांनी गैरअर्जदाराला समजावुन सांगण्याचा प्रयत्न केला परंतु गैरअर्जदाराने त्या सर्व नातेवाईकांना घाण–घाण शिवीगाळ करुन अपमानास्पद वागणुक दिली व तेथुन हाकलुन दिले. गैरअर्जदार हा पैशाच्या कारणावरुन अर्जदारास जाचक शारीरीक व मानसिक त्रास दिल्याची बाब तिने तिच्या आई–वडीलांना सांगीतल्याचा राग मनात धरुन त्याने अर्जदार व तिचे आई–वडील यांच्या विरोधात रागाच्या भरात खोटी केस केली. दरम्यानच्या काळात अर्जदार ही सासरी असतांना दिनांक ३१.०१.२०२५ रोजी गैरअर्जदाराने अर्जदारास तिच्या आई–वडीलांकडुन तीन लाख रुपये शेतात विहीर पाडण्याकरीता का आणत नाहीस असे म्हणुन मारहाण केली व उपाशीपोटी अंगावरील सर्व सोन्या–चांदीचे दागीने काढुन घेऊन अंगावरील कपड्यानिशी अपंग मुलगा अभिषेक व मुलगी कोमलसह मुलगा विशाल यास त्याच्याकडे ठेवुन घराबाहेर हाकलुन दिले.

०५. अर्जदाराचे पुढे असे कथन आहे की, गैरअर्जदाराने दिलेल्या शारीरीक व मानसिक त्रासामुळे तिचे शरीर अतिशय जिर्ण झाले असुन ती नेहमी आजारी असते व मुलमा अभिषेक हा अपंग असल्याने त्याची संपुर्ण सुश्रुषा ही अर्जदार हिला करावी लागते तसेच ती त्याला सोडुन कोठेही बाहेर जाऊ शकत नाही. त्यामुळे अर्जदार कोणताही कामधंदा करु शकत नाही. तसेच अर्जदार क्र. ३ ही शाळेत शिकायला असुन अर्जदाराकडे उत्पन्नाचे कोणतेही ठोस साधन नाही. याउलट गैरअर्जदार हा सधन कुटुंबातील सदस्य असुन तो एका बागायती शेतकरी कुटुंबातील सदस्य असुन त्याच्याकडे पाच ते सहा एक्कर बागायती शेत जमीन आहे. त्यापासुन तो मोठे उत्पन्न मिळुन त्याला बारा ते तेरा लाख रुपयाचे निव्वळ नफा वर्षाकाठी शिल्लक राहतो. तसेच गैरअर्जदार याच्याकडे कुक्कुटपालनाचा व्यवसाय असुन त्यापासुन त्याला पाच ते सहा लाख रुपयाचा निव्वळ नफा मिळवतो. असे एकंदरीत वर्षाकाठी गैरअर्जदारास आठरा ते वीस लाख रुपयाचे उत्पन्न मिळते. त्यामुळे गैरअर्जदार हा अर्जदारांच्या मागणीप्रमाणे त्यांना अंतरिम पोटगी सहज देऊ शकतो. करीता

अर्जदार क्र. १ हिस दरमहा रक्कम रुपये पंधरा हजार व अर्जदार क्र. २ व ३ यांना प्रतिमहा प्रत्येकी रक्कम रुपये दहा हजार गैरअर्जदाराकडुन अंतरिम पोटगी मिळण्यासाठी प्रस्तुतचा अर्ज दाखल केला आहे.

०६. प्रस्तुत प्रकरणात गैरअर्जदार हजर होऊन त्याने नोटीस व प्रकरणाची प्रत घेण्यास नकार दिल्याने निशाणी क्र. ०१ वर प्रस्तुतचे प्रकरण एकतर्फा चालविण्याचा आदेश पारीत करण्यात आला.

०७. अर्जदाराच्या कथनांवरुन खालील मुद्दे माझ्या विचारार्थ उपस्थित होतात. त्या प्रत्येक मुद्दयांचा निष्कर्ष मी त्या खाली दिलेल्या कारणांकरिता मांडत आहे.

	मुद्दे	**निष्कर्ष**
०१.	अर्जदारांची गैरअर्जदाराने सबळ कारणाशिवाय उपेक्षा केली असे सकृत दर्शनी सिध्द होते काय?	.....होकारार्थी.
०२.	अर्जदार गैरअर्जदाराकडून मागणी केल्याप्रमाणे अंतरिम पोटगी मिळण्यास पात्र आहे काय ?	.... अंशतः होकारार्थी.
०३.	आदेश काय ?	....अंतिम आदेशाप्रमाणे.

कारणमिमांसाः

मुद्दा क्र.१ करिताः-

०८. अर्जदाराच्या वतीने सुविद्य विधीज्ञ श्री. यु.के.काष्टे यांनी अर्जातील कथनानुसार युक्तीवाद केला व अर्जदारांना, त्यांनी मागणी केल्याप्रमाणे अंतरिम पोटगी मंजूर करण्याबाबत न्यायालयाला विनंती केली.

०९. प्रस्तुत प्रकरणातील अर्जाचे अवलोकन केले असता त्यामध्ये सविस्तर असे घटनाक्रम नमुद केलेले आहे. प्रस्तुत अर्ज व मुख्य अर्जातील कथन विचारात घेतले तर लग्नानंतर अर्जदार गैरअर्जदाराकडे राहिली. यावरुन अर्जदार व गैरअर्जदार यांचे वैवाहीक संबंध असल्याचे प्रथमदर्शनी स्पष्ट होते. अर्जदाराने तिच्या अर्जामध्ये सुध्दा तिच्यावर

झालेल्या हिंसाचार घटनाक्रमाने नमुद केला आहे. दुसरी महत्वाची बाब म्हणजे गैरअर्जदाराला अर्जदाराचे कथन खोडुन काढण्याची व स्वत:ची बाजु मांडण्याची पुरेपुर संधी होती परंतु गैरअर्जदाराने त्या संधीचा फायदा घेतला नाही. यावरुन अर्जदाराची गैरअर्जदाराने सबळ कारणाशिवाय उपेक्षा केली ही बाब प्रथमदर्शनी सिध्द होते.

१०. अर्जदाराने प्रस्तुत प्रकरण हे स्वत:हुन न्यायालयात दाखल केले आहे तसेच अर्जदार सबळ कारणाशिवाय तिच्या आईवडीलांकडे राहते. कोणतीही विवाहीत स्त्री ही सबळ कारणाशिवाय तिच्या पतीला सोडुन माहेरी राहत नाही. अर्जदाराने केलेल्या संपुर्ण कथनांचा एकत्रीत विचार करता गैरअर्जदाराकडुन अर्जदाराची उपेक्षा झाली ही बाब प्रथमदर्शनी दिसुन येते. सबब, मी मुद्दा क्र.१ चे उत्तर होकारार्थी नोंदवितो.

<u>मुद्दा क्र. २ व ३ करीता</u> :–

११. प्रस्तुतच्या अर्जान्वये गैरअर्जदाराकडुन अर्जदार क्र. १ हिस दरमहा रक्कम रुपये पंधरा हजार व अर्जदार क्र. २ व ३ यांना प्रतिमहा प्रत्येकी रक्कम रुपये दहा हजार अंतरीम पोटगी मिळण्याचे नमुद केले आहे. अर्जदाराच्या कथनानुसार ती तिच्या माहेरी राहत आहे व गैरअर्जदाराने तिच्या पालनपोषनाची कोणतीही व्यवस्था करुन ठेवली नाही.

१२. अर्जदाराच्या कथनानुसार गैरअर्जदार हा सधन कुटुंबातील सदस्य असुन तो एका बागायती शेतकरी कुटुंबातील सदस्य असुन त्याच्याकडे पाच ते सहा एक्कर बागायती शेत जमीन आहे. त्यापासुन तो मोठे उत्पन्न मिळुन त्याला बारा ते तेरा लाख रुपयाचे निव्वळ नफा वर्षाकाठी शिल्लक राहतो. तसेच गैरअर्जदार याच्याकडे कुक्कुटपालनाचा व्यवसाय असुन त्यापासुन त्याला पाच ते सहा लाख रुपयाचा निव्वळ नफा मिळवतो. असे एकंदरीत वर्षाकाठी गैरअर्जदारास आठरा ते वीस लाख रुपयाचे उत्पन्न मिळते. त्यामुळे गैरअर्जदार हा अर्जदारांच्या मागणीप्रमाणे त्यांना अंतरिम पोटगी सहज देऊ शकतो. अर्जदाराने अभिलेखावर तिच्या व अर्जदार क्र. ३ च्या आधारकार्डाची छायांकित प्रत दाखल केली असुन गैरअर्जदाराच्या उत्पन्नाबाबत कोणताही कागदोपत्री पुरावा अभिलेखावर दाखल केला नाही. तसेच गैरअर्जदाराने त्याचे मालमत्ता व दायीत्वचे कागदपत्रे अभिलेखावर दाखल केले नाहीत. त्यामुळे अर्जदाराने केलेले कथन गैरअर्जदाराकडुन

आव्हानीत न झाल्याने अर्जदाराच्या कथनाला पुष्ठी मिळते.

१३. प्रस्तुतच्या अर्ज हा भारतीय नागरीक सुरक्षा संहितेचे कलम १४४ खाली दाखल झालेला असुन, हे न्यायालय याठिकाणी अर्जदार व गैरअर्जदार यांच्यातील लग्नाच्या वैद्यतेबाबत कोणताही निर्णय देऊ शकत नाही. अभिलेखावरुन आलेल्या दस्तऐवजांचा विचार करता प्रथमदर्शनी अर्जदार व गैरअर्जदार यांचे लग्न झाल्याचे दिसुन येते व गैरअर्जदाराने सदरचे लग्न अवैद्य ठरवल्याबाबत कुठल्याही न्यायालयाचा निर्णय अभिलेखावर दाखल केलेला नाही. त्यामुळे आजपर्यंत अर्जदार व गैरअर्जदार यांच्यातील लग्न संबंध हे अस्तीत्वात आहे. वरील सर्व विवेचनाचा विचार करुन याठिकाणी हे नमुद करायला पाहिजे की, अर्जदाराला सांभाळण्याची संपुर्ण जबाबदारी गैरअर्जदारावर आहे. तो त्याच्या पत्नीच्या जवाबदारीतुन हात काढुन घेऊ शकत नाही. तसेच गैरअर्जदाराने प्रस्तुतचे प्रकरणात गैरअर्जदार हा हजर होऊन त्याने सदरच्या अर्जाची प्रत व नोटीस घेण्यास नकार दिलेला असल्याने प्रस्तुतचे प्रकरण त्याच्याविरुध्द एकतर्फा असल्याने त्याने अर्जदाराच्या कथनाला आव्हान केलेले नाही. त्यामुळे अर्जदाराने तिच्या अर्जामध्ये केलेल्या कथनाला दुजोरा मिळतो. अशा परिस्थितीत अर्जदाराला अंतरीम पोटगी देण्याचे दायीत्व हे गैरअर्जदारावर आहे.

१४. दोन्ही बाजुंकडील त्यांच्या राहणीमानाचा दर्जा व आजच्या महागाईचा विचार करता मी या निष्कर्षावर पोहचतो की, अर्जदार क्र. १ हिला प्रतिमाह रुपये ३,०००/- (अक्षरी तीन हजार रुपये फक्त) व अर्जदार क्र. २ व ३ यांना प्रतिमाह प्रत्येकी रुपये १,०००/- (अक्षरी एक हजार रुपये फक्त) असे एकुण प्रतिमाह रक्कम रुपये ५,०००/- (अक्षरी पाच हजार रुपये फक्त) अंतरीम पोटगी मंजुर केल्यास ती योग्य व न्याय्य होईल. तसेच गैरअर्जदारावर सुध्दा अन्यायकारक होणार नाही. सबब, मी मुद्दा क्र.२ चे उत्तर अंशत: होकारार्थी नोंदवितो व मुद्दा क्र.३ च्या उत्तरादाखल खालील प्रमाणे आदेश पारीत करतो.

आदेश

०१. अर्जदाराचा अर्ज (नि.क्र.०५) अंशतः मंजूर करण्यात येत आहे.

०२. गैरअर्जदाराला निर्देश देण्यात येते की त्यांनी अर्जदार क्र. १ हिला प्रतिमाह रुपये ३,०००/- (अक्षरी तीन हजार रुपये फक्त) व अर्जदार क्र. २ व ३ यांना प्रतिमाह प्रत्येकी रुपये १,०००/- (अक्षरी एक हजार रुपये फक्त) असे एकुण प्रतिमाह रक्कम रुपये ५,०००/- (अक्षरी पाच हजार रुपये फक्त) अंतरिम पोटगी म्हणून अर्ज दाखल तारखेपासून मुळ अर्ज अंतिम निकाली निघेपर्यन्त द्यावी.

०३. गैरअर्जदाराला असेही निर्देश देण्यात येते की, त्याने अर्जदाराला अर्जाच्या खर्चा पोटी २००/- (अक्षरी दोनशे फक्त) द्यावेत.

०४. या आदेशाची प्रत अर्जदार व गैरअर्जदार यांना निःशुल्क देण्यात यावी.

०५. उभय पक्षकारांनी सदर आदेशाची नोंद घ्यावी.

GAURAV ANANTRAO TARAL

Digitally signed by GAURAV ANANTRAO TARAL
Date: 2026.04.08 17:34:18 +0530

दिनांकः- ०८.०४.२०२६

(जि.ए.तराळ)
न्यायदंडाधिकारी प्रथम श्रेणी
सेलू, जि. परभणी.